

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Vers. 42.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

§. 3. Cur vero, inquit, Deus proximum amari ex caritate imperaret infusā, cum illud præceptum sit omnino superfluum? Nam in mandato de Deo diligendo continetur. Qui enim Deum amare iubetur, etiam ad eos qui Dei sunt amandos astringitur.

Respondet, Non esse superfluum, quod rem vberius & disertius explicat. Deum amare præcipitur, ac proinde id quod Dei opus est. Singulatim tamen id præcepit Deus, ne quispiam necessarium non putaret. Et videmus Iudæos sic legem interpretatos, ut inimicos odisse sibi permitterent. Eadem etiam ratione conficere aduersarij possent, decē præcepta Decalogi superflua esse, quod in his duobus contineantur: sed ablit blasphemia, ut dicamus, Dei verbum superflua nobis obtrudere. Quod si præceptum proximi diligendi ex primo pendet, quo Deum diligere iubemur, supernaturaliter est diligendus: nam hoc præceptum de charitate supernaturali omnes intelligunt. Cum igitur iam etiam expressē proximi dilectio proponitur, idem quod in primo præcepto implicite continebatur, nobis mandatur.

Quin & illud absurdum est. Postquam prima lege imperata est nobis proximi dilectio per caritatem infusā; altera deinde mandari, ut eum amore naturali complectamur. Nam eadem ratione dicendum esset, præceptum Dei diligendi esse naturalis ordinis: quod si illo præcepto tenemur omni modo Deum diligere, ita altero proximum diligere oportet.

Si enim non est præceptum diligendi Dei & proximi, supernaturalis erga Deum amoris præceptum, etiam mandatum de proximo diligendo includit: nec modo naturalis, sed etiam supernaturalis est dilectionis, quā proximum complectatur.

Plus hac lege à nobis postulari quam natura præstare possit, ostendit Augustinus Hom. 38. l. 50. homiliarum. Non solum in nouo, sed etiam in veteri testamento admonemur, fratres dilectissimi, qualiter perfectam charitatem tenere debeamus. Sic enim ipse Dominus in Evangelio dixit: Diliges proximum tuum, sicut teipsum. Tractemus ergo aliquantum de amore hominis in hominem: quia sunt amores hominum peruersi, ipse peruersē amat alterum, qui & se peruersē amat. Et deinde: Remoue ergo istos illicitos, quæramus licitos, incipit amor licitus à coniugio, sed adhuc carnalis est. Videtis quia communis est cum pecoribus: & passeres illi, qui personant, habent coniugia, & nidos faciunt, simul eua confouent, simul pullos nutriunt. Licitus quidem amor iste in hominibus: sed videtis, quia carnalis est. Secundus amor filiorum est, sed adhuc ipse carnalis est. Non enim est laudandus, qui amat filios, sed detestandus, qui non amat. Et paulò post. Alius est qui est propinquorum, iam iste videtur proprius hominum si non sit consuetudinis. Nam maior est amor qui extenditur ultra propinquos. Et: ab extraneis ad inimicos peruenit. Denique: Est & alia superior amicitia, non consuetudinis, sed rationis, quā diligimus hominem propter fidem, & mutuam beneuolentiam in istā vitā mortali. At superius quidquid iam inuenerimus, diuinum est, incipiat homo amare Deum, & non amabit in homine nisi Deum.

Gratiā præcepta seruamus. Præcepta autem Dei impossibilia non sunt, facilio-
ra autem sunt caritati: nam per eam implentur in nomine Saluatoris, non viribus præsumptis. Imò ultra ea facit libera caritas: qui autem suis viribus ea implere se posse putat, similis est Iudæis. Quæ verba sunt ipsius Augustini, qui de illo mandato dilectionis multa habet, de vera relig. c. 46. de doctr. Christ. l. 1. c. 22. de Spiritu S. lit. C. 36. & tract. 17. in Ioan. Epistol. 32. Quorum omnium summa est, non posse nostris nos viribus mandata obseruare, ideo ad Christum ab ipsā lege deduci, ut gratiæ adiutorio possimus, quod nostro Marte non poteramus.

VERSUS 42.

Dices: Quid vobis videtur de Christo? cuius filius est? dicunt ei David.

QUESTIO I.

Quomodo Christus filius Davidis, & Dominus?

§. 1. **Q**uestionem illis Christus proposuit, ad quā ipsi respondere non poterunt. Non enim David & rex, & pater filium dominum appellat: Imò filius eius Salomon 3. Reg. 1. 19. *Servus regis dicitur.*

Respondere tamen solent nonnulli, propter Messia dignitatem id fieri, ut Iosephum pater & fratres adorarent. Num ego & mater, & fratres tui adorabunt super terram?

Verum quod ad Phariseos attinet, audierant illi toties vocari filium David à populo, & pueris, qui non quemlibet, sed Messiam eo nomine designabant: norant etiam Christum admisisse illum titulum, veluti legitimum: dixerat enim ita prophetatum esse, & si tacerent, lapides filio David acclamarent. Nolebant igitur villo modo indicare, aut concedere Christum esse Dauide maiorem. ne hoc continuo populus arriperet & discipuli, ut hominem pauperem Dauide ipsi præponerent. Hoc autem obseruandum est, ex circumstantijs esse argumentum firmissimum. David enim Christum vocat dominum suum, tum cum ipse imperaret, & filios haberet, inter quos tamen Christus non erat, quomodo igitur Davidis regnantis erat filius, quod de illis tum viventibus David posset intelligi: & tamen vocat eum dominum suum, ut qui tum esset? Nam oraculum habet: Dixit dominus domino meo, sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos sub pedum tuorum. Tum ergo Christus erat, cum illi diceret hoc Deus, & dictum illi hoc à domino fuit, antequam Dauide reuelaretur. In eo igitur contradictio versabatur, quod non posset respondere, quomodo ex posteris Davidis longo post tempore nasciturus, iam tum Davidis regnantis filius diceretur. Non enim sciebat distinctionem dominum Davidis, & sedisse à dextris Dei. Nouatius adhuc Catholicus de Trinit. cap. 11. Et quomodo quā homo filius David, ita dominus David, quā Deus, nuncupatus est.

§. 2. Nihil vero opus est eorum argutiā, qui Psalmum illum in Ecclesiā non à Dauide, sed ab Ecclesiā, in Ecclesiā personā cantatum aiunt. Christi enim verbis repugnant. Christum ait Christus Davidis dominum appellari, & à Dauide in Spiritu, hoc est, Deo sic reuelante ita vocatum.

Quod si etiam ab Ecclesiā sic canente dictum est. Certè si illi Deus iam id dixerat, iam tum viuere necesse fuit. Non enim sedere iuberet ad dextram eum, qui nondum factus erat.

§. 3. Iudei Psalmum ab Eliezer seruo Abrahami dictum comminiscuntur, vel à Melchisedeco. Sed eos inscriptio refutat, est enim Psalmus David. Nec sedit Abraham ad dextram Dei, nec dominus erat Melchisedeci, ut cui decimas dederit Abraham. Nec veteres Iudei tale quippiam obiecerunt: nam recepta erat expositio de Dauide, & Messia. Cætera in Psalmo 109. exposita sunt.